

Press Review
Art Unlimited, Kevser Güler, July 2020

unlimited

Adem, Gün Ağarırken

Berke Dođanođlu'nun üretimini son beş yılına yayılan iki ayrı resim seçkisine yer veren *Adem, Gün Ağarırken* sergisi, 9 Haziran–4 Temmuz tarihleri arasında gösterilen ilk bölümünün ardından 7–29 Temmuz tarihleri arasında ikinci bölümüyle izleyiciyle buluşuyor.

Yazı: Kevser Güler

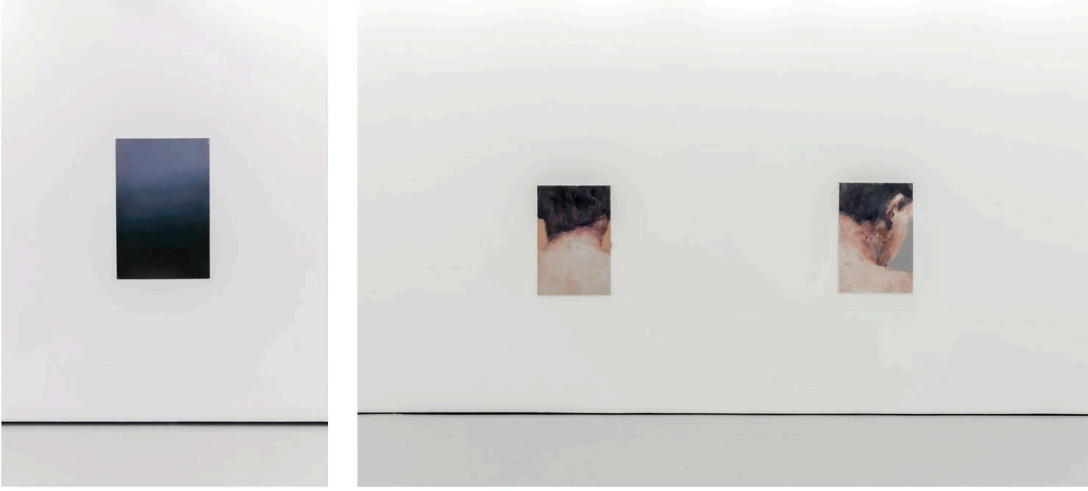

Berke Dođanođlu, *Beden*, 2015, 75 x 100 cm, Tuval üzerine yağlıboya

Şekilden –nesneden– azade, müzik gibi, hiçbir şey göstermeyen, hikâye anlatmayan ve hiçbir efsaneyi başlatmayan bir tür resim olmalı. Bu resim sadece ruhun o anlatılamayan, rüyanın düşünceye, zerrinin varlığa dönüştüğü krallıklarını çağrıştırmalı.

—Michel Seuphor
Clarice Lispector, Yaşam Suyu'ndan*

Solda: Berke Dođanođlu, Alaca Karanlık, 2018, 60 x 90 cm, Tuval üzerine yağlıboya

Sađda: Berke Dođanođlu, Adem, Gün Ağarırken sergi görüntüsü

Sergi, sanatçının insanın bedenselliğine odaklandığı, bir beden olarak insanla ilgilendiği yağlıboya yapıtlarını bir araya getiriyor. Berke bu çalışmalarında, boyayı tuval düzlemine kullanım biçimiyle, teni, eti, insan bedenini içe katlanmış, bükülmüş, kıvrılmış, parçalı yüzey derinlikleri olarak resmediyor. Bu resimler optik perspektiften gelmeyen bir derinliğe yöneliyor; rengin derinliğine, renkle yüzeyde beliren tenin canlılığının katmanlarına.

Press Review

Art Unlimited, Kevser Güler, July 2020

Adem Gün Ağarırken, bedenın katmanları, katları, kıvrımlarıyla belirdiği, bir topografiyi andırdığı, yeryüzü mekânına yakınlaştığı imgeler sunuyor. Bir bakıma tarihsel ve toplumsal belirlenimleri paranteze alınan bedenın, cisimsel var oluşla ortaklığı göz önüne seriliyor. Bu resimlerde, fragmanlar halinde karşılaşılan bedenler, rengin ve boyanın maddeselliğiyle maddesel bir varlık olarak beden arasındaki ilişkiyi, fırcanın iziyle jest arasındaki ortaklığı düşünmeye dair öneriler taşıyor. Sergideki yapıtlar şunda ortaklaşıyor: Beden maddesel bir şey. Bileşenleriyle, dokularıyla, organlarıyla, yapısıyla, fiziksel olarak bir konumu işgal etmesiyle, işgal ettiği bu konumda belirli mesafelerde başka maddesel varlıklarla birlikte ve ayrı bulunmasıyla, bu başka maddesel varlıklara yakınlaşabilmesiyle, aradaki mesafeyi kat edebilmesiyle, temas edebilmesiyle, dokunabilmesiyle, dokunulabilmesiyle, beden maddesel bir şey. Diđer maddesel şeylerin pek çoğundan farklı biçimlerde duyumsamaya açık. Zamanla içinden geçtiği dönüşümlerle yeniden örgütleniyor. Bir geleceğin açıklığında dönüşüyor, yara alıyor iyileşiyor, güç kaybediyor güç kazanıyor, kasılıyor gevşiyor, sertleşiyor yumuşuyor. Bu maddesel açıklığı resmin ve bedenın imkânları üzerinden okuyan *Adem, Gün Ağarırken* sergisi, izleyiciyi rengin, boyanın etki etme, etkiye cevap verme ve dönüşme kuvvetleriyle, bedenın etki etme, etkilenme, dönüşme kuvvetlerini birlikte duymaya çağırıyor. Bir hikâye anlatmak yerine, başka pek çok şey gibi hikâyeleri de mümkün kılan maddesel, bedensel zeminle ve bu zeminin yalın yaşamsallığıyla karşılaşmaya davet ediyor.

Solda: Berke Dođanođlu, *Gecelik*, 2015, 75 x 100 cm, Tuval üzerine yağlıboya

Sađda: Berke Dođanođlu, *Ense*, 2015, 75 x 75 cm, Tuval üzerine yağlıboya

Press Review

Art Unlimited, Kevser Güler, July 2020

Adem, Gün Ağarırken'de, göz her bir tuvalde renk lekeleri üzerinde gezinirken, karanlıkta kalana, karanlık olana doğru çekiliyor. Bu karanlıklar kasvetli çukurlar değil, her biri ışık tutulmamış birer boşluk. Bu boşlukların, sanatçının bir beden olmanın mutlu ve dehşetli, haz ve acıyla ilgili, kuvvetli ve kırılğan yanlarına ihtimam göstermeye dair kararını tutan boşluklar oldukları seziliyor. Bir beden olmanın açıklığını korumaya, kollamaya dair bir ihtimam bu. Betimlemeden, tespit etmeden, erişmeye teşebbüs etmeden, bir şeye dönüşeceği âna bakmadan, dönüşümün momentlerini kavramaya çalışmadan, açıklığın kendisine gösterilen bir ihtimam. Sergide yer alan bir resimden diğerine ilerlerken karşılaşılan fragmanlar, ışık tutulmamış karanlık kadar ışıkla görünür olmaya ve bakılabilmeye dair sorular da uyandırıyor. Sıklıkla kamusal alanda politik anlamlarıyla tartışılan “görünmek”, bu resimlerde başka bir içtenlikle kuruluyor. Bakma yönelimleri, bedene bakma eğilimleri, beden fragmanları lehine yeni katmanlar kazanırken bütün ve işlevsel beden aleyhine sarsılıyor. Bir bakıma, bu resimler, aceleci, anlamlandırılan, konumlandırılan ve bir anlatı içinde yer belirleyen bakma alışkanlıklarına sırt dönüyor. Sembolik veya ruhani yüklerinden sıyrılmış, idealize edilmemiş, dünyevi bir beden olmanın açıklığını duyumsamaya çağırıyor.

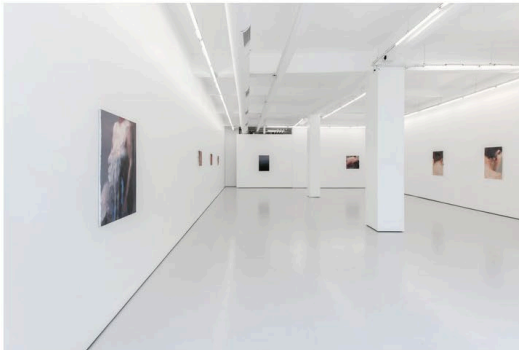
Berke Dođanođlu, Şarkıcı, 2015, 60 x 90 cm, Tuval üzerine yağlıboya

Press Review

Art Unlimited, Kevser Güler, July 2020

Bedene bakışın toplumsal düzenlenmesi ve tertibine dair sorular soran sergi, *Adem, Gün Ağarırken* başlığıyla yüklendiği çağrışım alanı vasıtasıyla başlangıç fikrine dair düşünceleri de akla getiriyor. Bir başlangıcın tespit edilmesi neredeyse imkânsız olan mevcudiyetine; çoktan başlamış olanın, çoktan ve zaten açılmış olanın; çoktan, zaten ve nedenlerin kat edilemezliğinde orada olanın; maddeselliğin, bedenselliğin var olma tarzlarına bakmaya davet ediyor. Berke'nin resimleri, gündelik yaşamın bedenleri ve bedenlere bakma biçimlerini örgütlenme yollarının etkilerine mesafe alarak bedenle ilgileniyor. Sanatçının sergide yer alan yapıtları bu mesafenin imkanına dair yalın soruların izinde: "Uyku" isimli resmindeki gibi uyurken, "Gecelik"teki gibi henüz uyanmışken, "Sarılma"daki gibi sarılırken, "Beden"deki gibi çıplak uzanırken, "Kavrama"daki gibi bir başka ele uzanmış kavrarırken, "Yıkanan"daki gibi yıkandıktan sonra, bedenın kamusal varlığına bir parça yabancı olduğu bu anlarda, insan bedeni, insan bedenleri nasıl varlıklardır? İnsanı bedensel bir varlık olarak düşünme arzusu başka hangi arzuları keser? Yaşamla kurulan ilişkiye dair nasıl bir arzudan bahseder?

Ten renginin çeşitli tonlarında fırça darbelerinin dikkat çektiği bu resimlerde, bedenın, bedenlerin teması, kendileriyle, birbirleriyle ve sanatçıyla ilişkileri tek bakışta kendini ele vermiyor. Olumlu bir yönelim kuvveti olarak arzuya açılarak, bir insanla, bir bedenle ilişkilenenin, arzulamanın, ona doğru olmanın, onunla bağ kurmanın, kurulan bağ üzerinden yaşamla ilişkilenenin pek çok yolu olduğunu sezdiriyor. Berke'nin *Adem, Gün Ağarırken*'deki resimleri bu çokluğu düşünmeye dair bir karşılaşma önerisi. Bu resimler, cinsel farkın çoğulluğuyla, birlikte haz almaya yönelmiş bir arzuyla bir başka bedenle yaklaşmanın kuvvetini hissettirirken, aynı anda şefkatin korunaklı kapsayıcılığının arzusununda bir yaklaşmanın kuvvetini de hissettiriyor. Sanatçının "Adem, Gün Ağarırken"deki resimleri, ihtimam göstermenin, bakmanın, korumanın, kollamanın tedirgin dikkatinde, sevgisinde, özeninde var olan bağın kuvvetiyle, bunun arzuya ilişkisiyle ilgileniyor. Bu arzu bedensel açıklıkla, bedensel bir varlık olmanın açıklığıyla kurulan ilişkinin korunmasına yönelen bir arzu. Bedenlerin bir arada olmasına, birbirine temasına, çarpmasına, tepkisine, etkisine dair öngörülmez duygulanımları kaçınılmaz kılan, etik ve politik sorularıyla yeni bir aradaldığı düşünülebilir kılan ilksel olanağa duyulan arzu.

Berke Dođanođlu, *Adem, Gün Ağarırken* sergi görüntüsü